

Človekove – otrokove pravice v luči ZZZDR

✍️ Marijana Kolenko

Tema, ki se nanaša na človekove pravice in se v velikem deležu dotika otrokovih pravic, je zelo pomembna, zato je prav, da jo večkrat osvetlimo.

Sprememba zakonodaje – Zakona o zakonski zvezi in družinskih razmerjih (ZZZDR), ki bi naj izenačila pravice vseh ljudi, je razburila slovensko javnost, predvsem pa jo razdelila tudi na tem področju. To je žal slaba popotnica pozitivnim spremembam, ki bi jih naj s tem vnesli v življenje ljudi in izenačili pravice vseh ljudi, med drugim tudi istospolnim partnerjem. Žal so vsem tem razpravam – mnogokrat tudi zelo nestrpnim, neobjektivnim in na trenutke žaljivim – priča tudi otroci v družinah in posredno tudi v šolah, kamor otroci prinašajo razmišljanja in pogovore svojih staršev in se odražajo v nestrinjanjih, nestrpnosti, lahko pa tudi v neprimerem vedenju. Zelo težko je v vzgojno izobraževalnih ustanovah narediti vse potrebno, da bi mladi dobili realno sliko o dogajanju med odraslimi, saj na njihove poglede vplivajo starši, strokovni delavci šole in širše okolje. Ti pogledi pa so zelo različni in pogosto subjektivni. Težko je mlade nagovoriti, da kritično razumejo posvojitev otrok istospolnih partnerjev, da razumejo, da se nekateri odrasli ne bodo nikoli strinjali s temi spremembami in bodo na glas obsojali drugačne.

Menim, da zakon prinaša nekaj zelo pozitivnih sprememb glede izenačitve pravic, izenačeni pravici do posvojitve otroka v družinah istospolnih partnerjev pa nisem naklonjena. Menim tudi, da smo določene usmeritve v zakon vgradili na hitro in se o njih nismo uspeli dogovoriti s konsenzom večine

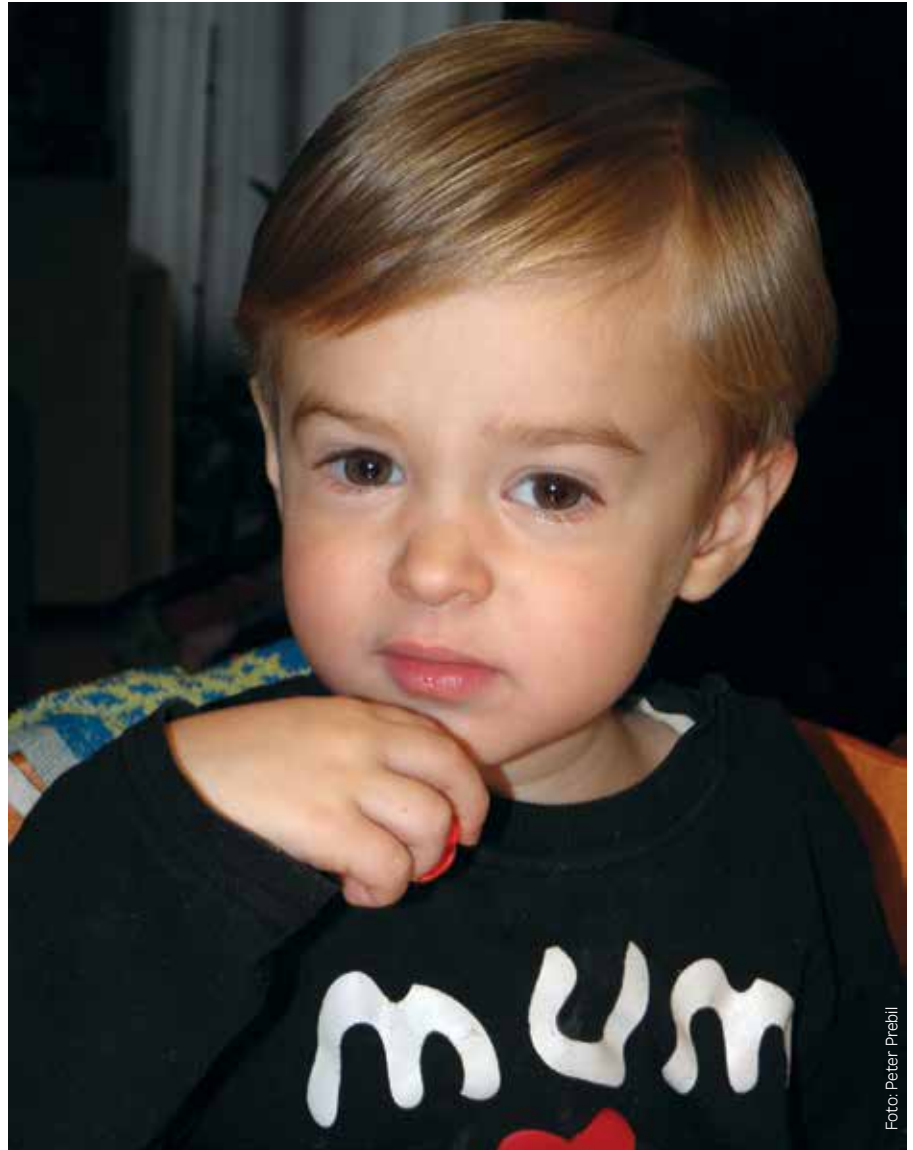

Foto: Peter Prebil

ljudi v državi. Namen spremembe zakonodaje je zagotovo pozitiven z vidika, da bi Slovenija bila pravna in socialna država, kot zapoveduje 2. člen Ustave. Le-ta omogoča zagotavljanje enakovrednega dostopa do pravic ne glede na osebne okoliščine, saj prevladuje mnenje, da se le s tem lahko zagotovi družbena in socialna vključenost ter udejanji dejanska enakopravnost vseh.

V nadaljevanju je zapisano, da pravno priznana razmerja v zunajzakonski in zakonski skupnosti ter družini niso pomembna le za uveljavljanje pravic in dolžnosti na področju družinskega prava, ampak vplivajo tudi na številne pravice in dolžnosti posameznikov na drugih področjih pravnega življenja, od dednega, odškodninskega in kazenskega do delovnega in davčnega

ter prava socialne varnosti. Menim, da je ta sklop pravic pozitiven in prinaša večjo varnost posameznikom in tudi različnim oblikam družin ter večjo varnost otrokom. Pri pripravi sprememb zakona se je ponovno pokazalo, da smo ljudi premalo ozavestili, kaj vse predlagane spremembe prinašajo, predvsem pa smo ljudje premalo ozaveščeni v strpnosti do drugačnih. Premalo poznamo 'sodobne' oblike družin, ki niso nujno več klasične starševske – oče, mati in otrok, kot je dolgoletni stereotip, ki ga poznamo vsi in se zelo težko sprijaznimo z drugačnimi oblikami kot enostarševske družine, istospolne skupnosti.

V tem okviru se pojavi tudi pravica do otrok in na tem področju so mnenja zelo različna. Verjamem, da si odrasli želijo otrok – tudi istospolni partnerji, ki bi želeli imeti otroka oziroma ga posvojiti, je pa velika dilema, ali imajo tudi to pravico; da lahko otroka posvojijo in ga vzgajajo v duhu drugačnosti. Otroci se sami ne morejo odločati o tem, kje in v kakšni skupnosti bodo živeli, temveč so odvisni od odraslih, ki se odločajo v njihovem imenu. Zame osebno je bolj zdravo, da otroci odraščajo v mešani skupnosti in imajo možnost oblikovanja osebnosti iz moškega in ženskega pogleda, saj je

za odraščanje ta izkušnja bolj pozitivna in sprejemljiva. Hkrati pa se je treba zavedati, da tradicionalna družina ne zagotavlja garancije, da starši v družini, kjer imajo različne težave (alkohol, droga, zanemarjanje otrok ...) otroke vzgojijo v pozitivne in zdrave osebnosti. Vendar te garancije ne zagotavlja niti istospolna skupnost.

“ Odrasli si želijo otrok – tudi istospolni partnerji, ki bi želeli imeti otroka oziroma ga posvojiti, je pa velika dilema, ali imajo tudi to pravico; da lahko otroka posvojijo in ga vzgajajo v duhu drugačnosti. ”

Še več dilem se pojavlja v okolju, kjer je prisotna nestrpnost do drugega spola. Iz nje izvira tudi način vzgoje otrok. Šolstvo se bo zagotovo znašlo pred novo preizkušnjo. Že sedaj se srečujemo z izjemno obsežnim naborom težav: nevzgojenost, nestrpnost, zavedanje in izkoriščanje pravic ter odsotnost odgovornosti, razvajenost, agresivnost, nasilje, kar zelo težko obvladujemo, saj se otroci in tudi starši vedno znova sklicujejo na svoje pravice. Mnogokrat tudi na pravico izločanja tistih, ki jim niso všeč ali po njihovi meri. Zagotovo se

bodo ob norčevanju iz otrok, ki živijo ali v enostarševskih družinah ali ločenih družinah pridružile še nove težave – otroci, ki bodo imeli ali imajo za starša istospolna partnerja, saj je to za naše razmere nekaj nenormalnega. Glede na nestrpnost ljudi v zadnjih letih menim, da bo te še več, saj zelo težko sprejemamo drugačnost.

V šolah se trudimo blažiti negativne razprave na to temo, a priložnosti za to je zelo malo. Prav tako je v tem trenutku težko napovedati, ali bodo te spremembe zakonodaje vplivale negativno ali pozitivno na otroke, saj bo izjemno pomembno, kako bomo odrasli otroke obremenili s svojimi pogledi. Sem tudi mnenja, da bi pred sprejetjem tako pomembnih sprememb morali preudarno oceniti posledice iz različnih strokovnih vidikov, še posebej pravico do posvojitve otrok istospolnih partnerjev.

Ob koncu razmišljanja želim izpostaviti naslednje: danes smo v šolah priča mnogim negativnim pojavom, kot so nestrpnost, izločanje posameznikov ali družin, psihičnemu nasilju, neodgovornosti, sklicevanju na številne pravice in pogosto nimamo pozitivnih sogovornikov v starših. Tako bi morala biti najprej za vsakega izenačena pravica do sprejetosti in vključenosti v skupnost. ■

Foto: Peter Prebil